

UPRAVA ZA POTPORE POLJOPRIVREDI I RURALNOM RAZVOJU

Adresa: Ulica grada Vukovara 78, HR 10000 Zagreb; Tel. + 385 1 640 8100

Zagreb, 27. svibnja 2022.

KOMUNIKACIJSKA PODLOGA**Zelena ambicija Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike****Republike Hrvatske 2023. – 2027.**

Zelenom arhitekturom unutar prijedloga ZPP Strateškog plana ZPP Republike Hrvatske za razdoblje 2023 - 2027 omogućeno je postizanje specifičnih ciljeva vezanih uz klimu, okoliš, bioraznolikost i dobrobit životinja.

Elementi zelene arhitekture uključuju:

- uvjetovanost kao temeljne obveze za sve korisnike izravnih plaćanja i IAKS mjera,
- dobrovoljne intervencije za korisnike:
 - eko sheme, koje se provode unutar I stupa i
 - agro - okolišne intervencije koje se provode unutar II stupa,
- dio investicijskih intervencija te intervencija vezanih za prijenos znanja i suradnju koje se povezuju na postizanje specifičnih ciljeva vezanih za klimu, okoliš, bioraznolikost i dobrobit životinja.

UVJETOVANOST

U okviru svoje uloge kao svjetskog lidera u smanjenju emisija stakleničkih plinova, prilagodbe klimatskim promjenama, smanjenja negativnog utjecaja na okoliš i bio-raznolikost, Europska unija još od 2005. godine u okviru Zajedničke poljoprivredne politike provodi pravila višestruke sukladnosti.

Višestruka sukladnost (cross compliance) je niz pravila koja poljoprivredni proizvođač mora poštivati prilikom obavljanja svoje poljoprivredne djelatnosti.

Poštivanje pravila višestruke sukladnosti preduvjet je za ostvarivanje prava na:

- izravna plaćanja,
- IAKS mjere ruralnog razvoja agrookoliš, ekološka poljoprivredu, potpora područjima s težim uvjetima gospodarenja
- potporu po površini iz Nacionalnog programa potpora pomoći sektoru vina.

Sudionici Programa za male poljoprivrednike nisu obvezni poštivati pravila višestruke sukladnosti nisu podložni kontroli višestruke sukladnosti.

Pravila višestruke sukladnosti obveznik mora poštivati na svim poljoprivrednim površinama u svom posjedu i/ili korištenju te za svu stoku koju drži bez obzira da li za isto traži potporu ili ne.

Pravila višestruke sukladnosti navedena su u Dodatku II. Uredbe 1306/2013, a u Republici Hrvatskoj posebno su propisana Pravilnikom o višestrukoj sukladnosti i obuhvaćaju:

1. PROPISANE ZAHTJEVA UPRAVLJANJA (SMR)

- odredbe preuzete iz zakonodavnog okvira Europske unije, a odnose se na zaštitu okoliša, zdravstveno ispravnu hranu, zdravlje, ljudi, životinja i biljaka te dobrobit životinja;

2. DOBRE POLJOPRIVREDNE I OKOLIŠNE UVJETE (GAEC)

- minimalni uvjeti upravljanja poljoprivrednim površinama s ciljem očuvanja tla u dobrom poljoprivrednom i okolišnom stanju, a uključuje zaštitu tla, očuvanje organske tvari u tlu i strukture tla, dobro upravljanje vodama i očuvanje bio-raznolikosti.

Kontrolu ispunjavanja pravila višestruke sukladnosti kod obveznika provodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

Administrativne kazne primjenjuju se ukoliko se ne poštuju pravila višestruke sukladnosti u bilo kojem trenutku u kalendarskoj godini za koju je obveznik podnio zahtjev za potporu, odnosno za korisnike potpore za rekonstrukciju i konverziju vinograda unutar tri godine od 1. siječnja godine od kalendarske godine u kojoj je odobren plaćanje potpore.

Administrativne kazne primjenjuju se putem smanjenja ili ukidanja ukupnog iznosa plaćanja koji je odobren ili se treba odobriti korisniku u odnosu na zahtjeve za potporu koje je podnio ili će podnijeti u tijeku kalendarske godine nalaza.

Pri izračunu umanjenja ili ukidanja plaćanja u obzir se uzima ozbiljnost, opseg, trajanje i ponavljanje utvrđenog neispunjavanja pravila višestruke sukladnosti.

UVJETOVANOST (conditionality)

Predstavljanjem novog paketa Zajedničke poljoprivredne politike za razdoblje 2021. – 2027. Europska komisija uvela je pojam uvjetovanosti kao „poboljšan set uvjeta za poljoprivredne proizvođače korisnike potpore po površini i/ili za uzgoj životinja“ s ciljem postizanja općih ciljeva nove ZPP kao i učinkovitijeg programiranja u okviru strateških planova baziranih na procjeni nacionalnih uvjeta i potreba.

Korisnici, kontrola i administrativne kazne ne bi se trebali značajno mijenjati u odnosu na postojeće u okviru višestruke sukladnosti.

1. GAEC 1 - Očuvanje trajnih travnjaka

Cilj: Opća zaštita od prenamjene u druge poljoprivredne namjene radi očuvanja zaliha ugljika

Ovo je novi GAEC u odnosu na Višestruku sukladnost. Ovim se GAEC-om se nastoji osigurati očuvanje površina trajnih travnjaka na nacionalnoj razini, godišnji omjer površine trajnih travnjaka i ukupne poljoprivredne površine na nacionalnoj razini ne smije se smanjiti za više od 5 % u odnosu na omjer istih površina u 2018. godini.

Ako se na razini svake pojedine godine utvrdi smanjenje omjera za više od 5 % u odnosu na 2018. godinu, Ministarstvo će propisati mjere za dostizanje potrebnog omjera, a Agencija za plaćanja će do 31. prosinca tekuće godine obavijestiti korisnike o pravilima sprječavanja novih prenamjena trajnih

travnjaka i obnavljanja prenamijenjenih travnjaka.

2. GAEC 2 - Zaštita močvara i tresetišta

Cilj: Zaštita tla bogatog ugljikom

Ovo je novi uvjet u odnosu na Višestruku sukladnost kojim se štiti prenamijena močvara i tresetišta u područja s intenzivnom poljoprivrednom proizvodnjom.

Za ovaj GAEC Republika Hrvatska traži odgodu primjene do 2025. godine kako je omogućeno fusnotom 67 Dodatka III. Prijedloga uredbe o Strateškim planovima.

Razlog odgode je taj što RH trenutno ne raspolaže službenim dokumentom koji bi adekvatno pokrio područja na koja se odnosi ovaj GAEC, u kontekstu njegovog glavnog cilja, a to je zaštita tla bogatog ugljikom. Tako je navedeno i u NIR 2021. za RH (da za ponore u močvarama nema podataka).

Po završetku projekta LIFE CROLIS – Hrvatski zemljišni informacijski sustav (LIFE19 GIC/HR/001270) u 2024. godini RH će imati puno detaljnije podatke.

3. GAEC 3 - Zabrana spaljivanja žetvenih ostataka osim u svrhu sprečavanja širenja ili suzbijanja organizama štetnih za bilje (Upravljanje žetvenim ostacima)

Cilj: Održavanje organske tvari u tlu

Žetveni ostaci s poljoprivrednih površina ne smiju se spaljivati. Žetvenim ostacima ne smatraju se ostaci nastali orezivanjem trajnih nasada. Spaljivanje žetvenih ostataka dopušteno je samo u cilju sprečavanja širenja ili suzbijanja organizama štetnih za bilje o čemu postoji službena naređena mjera.

4. GAEC 4 - Uspostava zaštitnih zona duž vodotokova

Cilj: Zaštita riječnih tokova od onečišćenja i otpadnih voda

Zaštitna zona duž vodotoka je granični pojas širine 3 m od ruba obrađene poljoprivredne površine do vanjskog ruba korita vodotoka sa slivnom površinom većom od 10 km² ili stajće vode.

Na zaštitnim zonama oko vodotokova nije dozvoljena primjena gnojiva i kemijskih sredstava za zaštitu bilja.

5. GAEC 5 - Minimalno upravljanje poljoprivrednim zemljištem prema specifičnim karakteristikama tla u svrhu očuvanja tla od erozije

Cilj: Minimalno upravljanje zemljištem koje odražava uvjete specifične za lokaciju u svrhu očuvanja od erozije

Na poljoprivrednim površinama s nagibom od 15 % ili više, osnovna obrada tla se mora provoditi samo okomito na pad terena.

Postojeći trajni nasadi na poljoprivrednim površinama s nagibom od 15 % ili više, u kojima je smjer redova paralelno s nagibom terena moraju imati međuredni prostor prekriven biljnim pokrovom.

U skladu s komunikacijom s Europskom komisijom Hrvatska će propisati postotak niži od 15% radi adekvatnog očuvanja tla od erozije.

6. GAEC 6 - Minimalna pokrivenost tla

Cilj: Zaštita tla u najosjetljivijim razdobljima

Tijekom vegetacijskog razdoblja sve oranične poljoprivredne površine moraju biti pokrivene poljoprivrednim kulturama ili žetvenim ostacima (nadzemni dio biljke s korijenom), ili ciljano prekrivene biljnim ostacima (malč) koji umanjuju eroziju tla, osim u slučaju obavljene pripreme za

sljedeću sjetvu i prije nicanja.

Od 15. studenoga do 15. veljače, u cilju prikupljanja vlage, sprečavanja erozije i očuvanja zalihe ugljika u tlu, poljoprivredne površine moraju biti pokrivene glavnim usjevom ili zelenim pokrovom ili se mora primjenjivati jedna od sljedećih mjera:

- ostavljanje strništa na poljoprivrednim površinama;
- prekrivanje poljoprivrednih površina žetvenim ostacima (malč);
- obrada tla za sjetvu, pri čemu najmanje 25 % poljoprivrednih površina poljoprivrednog gospodarstva s nagibom većim od 9 % mora biti pokriveno glavnim usjevom ili zelenim pokrovom ili žetvenim ostacima (malč) ili ostavljanjem strništa na poljoprivrednim površinama.

7. GAEC 7 - Plodored na oraničnim površinama

Cilj: Očuvanje potencijala tla

Na poljoprivrednom gospodarstvu ukupne veličine oraničnih površina 10 ha i više, obveznik je na razini parcele dužan uspostaviti izmjenu kultura najmanje jednom godišnje uključujući sekundarne usjeve kojima se primjereno gospodari.

Obveza uspostave plodoreda ne odnosi se na poljoprivredne parcele na kojima se uzgajaju trajni nasadi, trave i druge travolike krmne kulture i na površine pod ugarom.

Poljoprivredna gospodarstva na kojima se više od 75 % oraničnih površina koristi za proizvodnju trava ili drugih travolikih krmnih kultura, proizvodnju leguminoza ili je zemljište ostavljeno na ugaru, ili u kombinaciji prethodno navedenog, nisu dužna uspostaviti plodored.

Poljoprivredna gospodarstva na kojima više od 75 % raspoloživih poljoprivrednih površina zauzimaju trajni travnjaci ili se koristi za proizvodnju trava ili drugih travolikih krmnih kultura, ili u kombinaciji prethodno navedenog, nisu dužna uspostaviti plodored.

Smatra se da su poljoprivredni proizvođači certificirani u skladu s Uredbom (EU) 2018/848 usklađeni s ovim pravilom.

8. GAEC 8 - Minimalni udio poljoprivrednih površina pod neproizvodnim obilježjima; Očuvanje obilježja krajobraza; Sprečavanje zarastanja poljoprivrednih površina neželjenom vegetacijom

Cilj: Održavanje neproizvodnih obilježja i područja za očuvanje bioraznolikosti na poljoprivrednim gospodarstvima

Na poljoprivrednom gospodarstvu ukupne veličine oraničnih površina 10 ha i više, u cilju održavanja neproizvodnih obilježja i područja radi očuvanja bioraznolikosti obveznik je dužan provesti jedno od sljedećih pravila:

- najmanje 4 % oraničnih površina namijeniti neproizvodnim površinama i obilježjima, uključujući ugar, ili
- ukoliko se u okviru eko-sheme obvezuje najmanje 7 % oraničnih površina svojeg gospodarstva namijeniti neproizvodnim površinama i obilježjima uključujući ugar, poštivanje ovog uvjeta ograničava se na 3 % oranične površine poljoprivrednog gospodarstva, ili
- najmanje 7 % oraničnih površina poljoprivrednog gospodarstva namijeniti uzgoju postrnih usjeva ili fiksatora dušika, bez primjene sredstava za zaštitu bilja, od čega najmanje 3 % mora biti ugar

ili neproizvodna obilježja.

Za postrne usjeve primjenjuje se koeficijent prihvatljivosti 0,3.

-

Neproizvodna obilježja su:

(obilježja krajobraza, zaštitne zone duž vodotoka, rubni pojasevi uz šume)

Prethodno navedena pravila nisu obveza za:

- poljoprivredna gospodarstva koja na više od 75 % oranične površine proizvode trave ili druge travolike krmne kulture, imaju zemlju pod ugarom, proizvodnju leguminoza ili kombinaciju prethodno navedenog
- poljoprivredna gospodarstva kojima više od 75 % raspoloživih poljoprivrednih površina zauzimaju trajni travnjaci ili se koristi za proizvodnju trava ili drugih travolikih krmnih kultura, ili kombinaciju prethodno navedenog.

Obilježja krajobraza na poljoprivrednoj površini ne smiju se uklanjati ili oštećivati.

Obilježja krajobraza su živice, lokve, jarci, drvoredi, pojedinačno drveće, šumarak, suhozidi.

Nije dozvoljeno orezivanje živica i šumaraka u razdoblju od 1. ožujka do 31. kolovoza.

Na poljoprivrednim površinama ne smiju niti prisutni korovi pelinolisna ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*, L.) i mračnjak (*Abutilon theophrasti* Med.), višegodišnji korovi niti drvenaste biljne vrste koje zarastaju poljoprivrednu površinu. Ove će se biljne vrste uklanjati mehaničkim postupcima ili primjenom herbicida.

U skladu s Europskom komisijom Hrvatska iz prijedloga briše treću alineju. Fiksatori dušika i postrni usjevi neće biti uzeti u obzir kao neproizvodna područja već će se isti iskoristiti u okviru eko shema za osiguranje dodatne potpore poljoprivrednicima za uvođenje zelenih praksi.

9. GAEC 9 - Zabrana prenamjene ili oranja okolišno osjetljivih travnjaka unutar NATURA 2000 područja

Cilj: Zaštita staništa i vrsta

Nije dozvoljena prenamjena niti oranje okolišno osjetljivih trajnih travnjaka unutar Natura 2000 područja.

10. SMR 1 - Direktiva 2000/60/EK o uspostavi zajedničkog okvira za vodnu politiku

Za zahvaćanje površinskih i podzemnih voda za navodnjavanje potrebno je ishoditi vodopravnu dozvolu za korištenje voda.

Sklopljeni ugovori o koncesiji za zahvaćanje voda za navodnjavanje važe do isteka razdoblja na koje su sklopljeni, odnosno do njihova raskida.

Obveznik može slobodno koristiti samo oborinske vode koje se sakupljaju na poljoprivrednom gospodarstvu.

U prethodnoj Višestrukoj sukladnosti ovo je jedan od GAEC-a.

11. SMR 2 - Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla

Zaštita voda od onečišćenja voda uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla.

12. SMR 3 – Direktiva Vijeća 2009/147/EZ od 30. studenog 2009. o očuvanju divljih ptica

13. SMR 4 - Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o zaštiti prirodnih staništa i divlje flore i faune, kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom Vijeća 2013/17/EZ od 13. svibnja 2013. o prilagodbi određenih direktiva u području okoliša zbog pristupanja Republike Hrvatske

14. SMR 5 - Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.)

15. SMR 6 - Direktiva Vijeća 96/22/EZ od 29.4.1996. o zabrani primjene određenih tvari hormonskog ili tireostatskog učinka i beta-agonista na farmskim životinjama i stavljanju izvan snage direktiva 81/602/EEZ, 88/146/EEZ i 88/299/EEZ (SL L 125, 23.5.1996., str. 3.)

16. SMR 7 - Uredba (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ

17. SMR 8 - Direktiva 2009/128/EK od 21. listopada 2009. godine o uspostavi Zajedničkog okvira za održivu uporabu sredstava za zaštitu bilja

Svi profesionalni korisnici (polaznici izobrazbe) moraju imati primjerenu izobrazbu koja se sastoji od osnovnog modula i dopunskog modula izobrazbe za stjecanje i obnavljanje odgovarajućih znanja o sigurnom rukovanju s pesticidima i pravilnoj primjeni pesticida.

Profesionalni korisnici pesticida dužni su položiti ispit kojim potvrđuju da posjeduju razinu znanja za sigurno rukovanje i pravilnu primjenu pesticida.

Svi profesionalni korisnici pesticida moraju imati potvrdu o položenom ispitu/završenoj izobrazbi/vjerodajnicu kojom dokazuju da imaju položen ispit. Pesticidi namijenjeni profesionalnim korisnicima smiju se prodavati samo osobama koje imaju potvrdu o završenoj izobrazbi/vjerodajnicu kojom potvrđuju odgovarajuću razinu znanja. Također i svi primjenitelji pesticida namijenjenih profesionalnim korisnicima moraju imati potvrdu o završenoj izobrazbi/vjerodajnicu kojom potvrđuju odgovarajuću razinu znanja.

Uređaji za primjenu pesticida koji su u uporabi i koje koriste profesionalni korisnici podliježu redovitom pregledu u skladu s važećim usklađenim standardima i normama koje je usvojila Republika Hrvatska pri čemu se izuzimaju od obveze redovitog pregleda ručne prskalice i ledne prskalice na ručni, baterijski i motorni pogon i ledni motorni raspršivači.

Pregledima se provjerava zadovoljavaju li uređaji za primjenu pesticida određene tehničke zahtjeve radi postizanja visoke razine zaštite zdravlja ljudi, životinja i okoliša. Redovite preglede uređaja smiju obavljati samo ovlaštene ispitne stanice za pregled uređaja.

Pregledani uređaji za uporabu pesticida se označavaju znakom o obavljenom pregledu/znakom o

ispravnosti uređaja. Znak o ispravnosti uređaja vrijedi tri godine i nakon toga potrebno je ponovo pregledati uređaj.

Vlasnici uređaja za primjenu pesticida ili njihovi trajni korisnici obvezni su prijaviti ovlaštenoj ispitnoj stanici nove uređaje za primjenu pesticida radi dobivanja znaka, obaviti redoviti pregled uređaja za primjenu pesticida u uporabi u propisanom roku, kao i zatražiti priznavanje pregleda i izdavanje znaka za rabljene strojeve koji su pregledani u nekoj od država članica Europske unije i imaju važeći znak o pregledu izdan od ovlaštenog tijela te države. Novi uređaji dobivaju znak o ispravnosti uređaja bez obavljanja pregleda. Vlasnik/korisnik uređaja novi uređaj mora prijaviti najkasnije u roku od šest mjeseci od datuma kupnje te ga prije prijave ne smije koristiti. Znak o ispravnosti novoga uređaja vrijedi pet godina.

Vlasnici uređaja obvezni su čuvati izvještaj o pregledu do sljedećeg pregleda i prijaviti ispitnoj stanici svaku promjenu podataka o vlasništvu najkasnije u roku od 30 dana od nastanka promjene u pisanom obliku i priložiti dokaze o promjenama.

Vlasnici uređaja obvezni su prijaviti ovlaštenoj ispitnoj stanici uređaje koje ne planiraju koristiti ili je prošlo više od 30 dana od isteka znaka radi odjave takvih strojeva. Vlasnici/korisnici uređaja obvezni su uz redovite preglede uređaja provoditi i redovite kalibracije i tehničke kontrole uređaja u skladu s odgovarajućom izobrazbom iz propisa o izobrazbi o sigurnom rukovanju i primjeni pesticida.

Uzimajući u obzir nužne higijenske i zdravstvene zahtjeve, potrebu očuvanja bioraznolikosti, odnosno rezultate odgovarajuće procjene rizika, u određenim specifičnim područjima zabranjuje se upotreba kemijskih pesticida, osim pesticida niskog rizika te se poduzimaju odgovarajuće mjere za upravljanje rizikom kao što je uporaba pesticida niskog rizika i mjere biološke kontrole te ostale nekemijske mjere zaštite od štetnih organizama, uz iznimku uporabe za iskorjenjivanje invazivnih stranih vrsta prema propisima kojima se sprječava unošenje i širenje invazivnih stranih vrsta.

Korisnici pri primjeni i rukovanju pesticidima moraju koristiti odgovarajuća sredstva i postupke za osobnu zaštitu i posebna zaštitna sredstva te uređaje i opremu u skladu s uputama na etiketi ili rješenju o registraciji i dozvoli pojedinog pesticida ovisno o pesticidu i metodi tretiranja koju primjenjuju. Pesticidi se moraju čuvati u posebnoj prostoriji ili posebnom ormaru u originalnoj ambalaži, odvojeno od hrane i hrane za životinje te drugih predmeta opće uporabe, izvan dosega djece, uz određene uvjete glede temperature, vlage i svjetlosti te u skladu s drugim uvjetima navedenim na etiketi.

Profesionalni korisnik je obvezan čistiti uređaje za primjenu pesticida sukladno uputama na etiketi sredstva za zaštitu bilja.

U odnosu na prethodni ZPP ovo je novo pravilo kojim se uređuje održivo uporaba pesticida.

18. SMR 9 - Direktiva Vijeća 2008/119/EZ od 18. prosinca 2008. godine o minimalnim uvjetima za zaštitu teladi (kodificirana verzija)

19. SMR 10 - Direktiva Vijeća 2008/120/EZ od 18. prosinca 2008. godine o minimalnim uvjetima za zaštitu svinja (kodificirana verzija)

20. SMR 11 - Direktiva Vijeća 98/58/EZ od 20. srpnja 1998. o zaštiti životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje.

EKO SCHEME

Novo ambicije u smislu zelene arhitekture predstavljaju eko sheme kao klimatsko okolišne intervencije unutar izravnih plaćanja. Eko sheme su obvezne intervencije za svaku državu članicu te dobrovoljne za korisnika. Za razliku od višegodišnjih obveza unutar klimatsko okolišnih intervencija iz II stupa (IAKS mjera), korisnici prilikom provedbe eko shema preuzimaju jednogodišnju obvezu. Prvi prijedlog nacrtu Strateškog plana ZPP, korigiran je temeljem komentara upućenih od strane Europske komisije.

Za eko sheme **unutar izravnih plaćanja** Strateškog plana ZPP izdvojiti će se **25% omotnice za izravna plaćanja, odnosno 93.604.279 EUR/godišnje**. Potpora se dodjeljuje u obliku

- dodatnih plaćanja na osnovnu potporu dohotku (Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina, Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina)
- nadoknade dodatnih troškova i gubitka prihoda koji su rezultat preuzetih obveza, dobivene izrađenim kalkulacijama od strane neovisnih stručnjaka (Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima, Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama, Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti). Za eko sheme Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina i Konzervacijska poljoprivreda potrebna je izrada kalkulacija u smislu nadoknade dodatnih troškova i gubitka prihoda zbog preuzetih obveza.

Prihvatljivi korisnici: aktivni poljoprivrednici, upisani u Upisnik poljoprivrednika i koriste poljoprivredno zemljište upisano u ARKOD sustav.

Prihvatljiva površina za provedbu intervencija je 1 ha.

Ostali osnovni uvjeti za intervencije koje su potpora u obliku dodatnih plaćanja na osnovnu potporu dohotku: ispunjavanje minimalnih uvjeta vezanih za primanje izravnih potpora, prava na plaćanje, pravovremeno podnošenje JZ i ostale propisane popratne dokumentacije.

Ostali osnovni uvjeti za intervencije koje su potpora u obliku nadoknade dodatnih troškova i gubitka prihoda koji su rezultat preuzetih obveza: ispunjavanje uvjeta minimalnih zahtjeva za primanje izravnih potpora, pravovremeno podnošenje JZ i ostale propisane popratne dokumentacije.

Prijedlogom Strateškog plana ZPP Republike Hrvatske 2023. - 2027 obuhvaćeno je sedam eko shema:

1. Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina

Prijedlog intervencije predstavlja pojačanu ambiciju u okviru postojeće „zelene prakse“ raznolikost usjeva koja se primjenjivala samo na oraničnim površinama. Intervencija se može provoditi na slijedećim vrstama uporabe zemljišta: oranica, staklenici na oranicama, livada, pašnjak, krški pašnjak, vinograd, iskrčeni vinograd, maslinik, voćnjak, kulture kratke ophodnje, rasadnik i mješoviti višegodišnji nasadi.

Intervencija se primjenjuje na nacionalnoj razini.

Korisnik preuzima godišnju obvezu, a prema veličini poljoprivrednog zemljišta provodi jedan od uvjeta:

- Do 10 ha - najmanje dvije različite vrste (kulture) usjeva/nasada i /ili različite poljoprivredne površine, gdje površina glavne kulture / glavna poljoprivredna površina ne smije prelaziti 75% ukupnih poljoprivrednih površina poljoprivrednog gospodarstva.
- Od 10 do 30 ha - najmanje tri različite vrste (kulture) usjeva/nasada i/ ili različite poljoprivredne površine, pri čemu površina glavne kulture / glavna poljoprivredna površina ne smije zauzimati više od 75% poljoprivrednih površina, a dvije glavne kulture zajedno/ dvije glavne poljoprivredne površine ne smiju zauzimati više od 95% poljoprivrednih površina poljoprivrednog gospodarstva.
- Više od 30 ha - najmanje četiri različite vrste (kulture) usjeva/nasada i/ili različite poljoprivredne površine, pri čemu površina glavne kulture / glavna poljoprivredna površina ne smije zauzimati više od 70% poljoprivrednih površina, a tri glavne kulture zajedno/ tri glavne poljoprivredne površine ne smiju zauzimati više od 95% poljoprivrednih površina.

Korisnici su obvezni voditi evidenciju o provedbi pojedinih praksi prema propisanom obrascu.

Naziv intervencije	Projekcije intervencije 2023-2027				
	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji Iznos (EUR)	broj korisnika	ha	EUR/ha
Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina	201.421.692	40.284.338	82.000	643.417	63

2. Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima

Održavanje pašnjaka i krških pašnjaka napasivanjem doprinijet će opstanku karakterističnih krajobraza, te očuvanju pašnjačke vegetacije, karakterističnih biljnih i životinjskih vrsta, te vrijednih staništa. Ispaša životinja na pašnjacima kroz dulji period pruža doprinos dobrobiti životinja.

Obveze korisnika:

- Održavanje pašnjaka i krških pašnjaka obaveznom ispašom stoke u vlasništvu i/ili posjedu, s 0,3 do 1,0 UG/ha ovaca i/ili koza i/ili goveda i/ili kopitara.
- Provođenje obavezne ispaše u razdoblju do 1. listopada tekuće godine
- Ako korisnik provodi košnju, ona bi trebala biti obavljena do 30. lipnja tekuće godine. Za poljoprivredne površine koje su definirane kao gorsko planinsko područje košnja treba biti obavljena do 31. srpnja.
- Izrada godišnjeg plana pašarenja za svaku ARKOD parcelu pašnjaka i krških pašnjaka u okviru obveznog individualnog savjetovanja poljoprivrednika.
- Vođenje evidencije o provedbi svih aktivnosti na pojedinim kategorijama (pašnjaci, krški pašnjaci) prema propisanom obrascu i provesti izobrazbu ili individualno savjetovanje ili sudjelovanje u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati.
- Evidenciju korisnik dostavlja na uvid podružnici Agencije za plaćanja najkasnije do 31. prosinca u godini podnošenja zahtjeva.
- Zasijavanje pašnjaka i krških pašnjaka nije dozvoljeno.
- Zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja.
- Zabranjena je upotreba sredstava za zaštitu bilja.
- Zabranjeni su hidromelioracijski zahvati.

Naziv intervencije	Projekcije intervencije 2023-2027				
	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji Iznos (EUR)	broj korisnika	ha	EUR/ha
Pašarenje na pašnjacima	40.000.000	8.000.000	14 600	80.000.00	100

3. Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina

Prijedlog intervencije predstavlja prošireni oblik postojeće „zelene prakse“ kojom je obveza održavati ekološki značajne površine na najmanje 5% oraničnih površina (izuzev nasada pod kulturama kratkih ophodnji) na gospodarstvima većim od 15 ha. Tako su prijedlogom intervencije uključena sva gospodarstva, bez obzira na veličinu njihove poljoprivredne površine, a korisnici su obvezni na minimalno 10% ukupnih poljoprivrednih površina gospodarstva održavati ekološki značajne površine (EZP). Prijedlog intervencije se razlikuje od dosadašnje „zelene prakse“ i po tome što isključuje dosadašnje ekološki značajne površine na ugaru.

Korisnik preuzima godišnju obvezu osiguravajući na minimalno 10% svojih poljoprivrednih površina postojanje sljedećih ekološko značajnih površina:

1. Obilježja krajobraza na poljoprivrednom zemljištu te na površinama koje graniče s poljoprivrednim površinama, a čine ih: živica ili pojasevi drvenastih kultura, pojedinačna stabla, drvodred, šumarak, jezerce/bara, jarak, tradicionalni suhozid koji je potrebno održavati.
2. Rubni pojasevi uz vodotoke
3. Pojasevi prihvatljivih hektara duž rubova šume bez proizvodnje

Korisnici su obvezni voditi evidenciju o provedbi svih aktivnosti prema propisanom obrascu i provesti izobrazba ili individualno savjetovanje ili sudjelovanje u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati.

Prilikom računanja površina koje čine EZP, ukupni broj hektara izračunava se korištenjem koeficijenata tj. konverzijskih i ponderacijskih faktora, koji se dalje obračunavaju unutar kalkulatora dostupnog u AGRONET-u.

Naziv intervencije	Projekcije intervencije 2023-2027				
	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji Iznos (EUR)	broj korisnika	ha	EUR/ha
Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina	41.339.818	8.267.963	18.000	132.055	63

4. Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama

Korisnik preuzima godišnju obvezu vezano za primjenu vlastitog stajskog gnoja na oraničnim površinama i/ili nabavljenog stajskog gnoja sa stočarskih farmi, a obveze korisnika su:

1. posjedovati analizu tla za svaku ARKOD parcelu na kojoj se primjenjuje stajski gnoj. Za svakih 10 ARKOD parcela koje imaju površinu manju od 1 ha korisnik provodi analizu samo za najveću ARKOD parcelu. Analiza tla mora sadržavati slijedeće parametre: reakciju tla (pH, KCl i H₂O), sadržaj humusa, sadržaj fiziološki aktivnih hranjiva P₂O₅ i K₂O, hidrolitsku kiselost ili sadržaj ukupnih karbonata te sadržaj skeleta (kod skeletnih tala);
2. posjedovati analizu stajskog gnoja na sadržaj suhe tvari, sadržaj organske tvari, reakciju (pH) i sadržaj hranjiva (ukupni dušik, fosfor i kalij). Analizu stajskog gnoja potrebno je napraviti svake godine za svaku vrstu i za svaku novokupljenu količinu gnoja;
3. u skladu sa analizom tla i analizom stajskog gnoja izraditi i provoditi plan gnojidbe. Plan gnojidbe, uz analizu tla i analizu stajskog gnoja zajedno s računima i ostalom dokumentacijom, korisnik je obavezan dostaviti na uvid podružnici Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju;
4. voditi evidenciju o primjeni stajskog gnoja za sve ARKOD parcele na kojima je u kalendarskoj godini primijenjen stajski gnoj;
5. gnojidba stajskim gnojem unutar intervencije treba biti u skladu s potrebama kulture, temeljena na provedenoj analizi tla od strane ovlaštenog laboratorija te izrađena uz pomoć individualnog savjetovanja od strane predstavnika Ministarstva poljoprivrede, Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva. Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva dostavlja APPRRR do 31. prosinca tekuće godine popis korisnika individualnog savjetovanja;
6. dozvoljeno je koristiti stajski gnoj (kruti ili tekući) na oranici u količini koja odgovara primjeni dušika iz stajskog gnoja od najmanje 70 kg N/ha do najviše 170 kg N/ha u skladu s propisanim minimalnim i maksimalnim količinama stajskog gnoja po hektaru.
7. primijeniti stajski gnoj unutar 48 sati od iznošenja na oraničnu površinu te na način da se gubici dušika smanje na najmanju moguću mjeru;
8. korisnik koji nema dovoljne količine stajskog gnoja ili nema proizvodnju vlastitog stajskog gnoja dužan je do 15. prosinca tekuće godine zahtijevati Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju dostaviti presliku računa o kupljenom stajskom gnoju iz kojeg je vidljivo:
 - a. količina kupljenog stajskog gnoja po propisanim vrstama stajskog gnoja.

- b. MIBPG i naziv poljoprivrednika od kojeg je kupljen stajski gnoj.
9. Za korisnika koji posjeduje stoku količina proizvedenog stajskog gnoja izračunava se na temelju prosječnog broja grla/kljunova evidentiranih u jedinstveni registar domaćih životinja (JRDŽ) u godini koja prethodi godini podnošenja jedinstvenog zahtjeva na temelju stanja svakog prvoga dana u mjesecu i propisanoj godišnjoj proizvedenoj količini dušika u stajskom gnoju po UG.

Naziv intervencije	Projekcije intervencije 2023-2027				
	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji Iznos (EUR)	broj korisnika	ha	EUR/ha
Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama	107.500.000	21.500.000	1.300	100.000	215

5. Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina

Prijedlog intervencije obuhvaća uzgoj leguminoza u udjelu od minimalno 20% svih oraničnih površina gospodarstva.

Unutar intervencije prihvatljive su zrnate i krmne leguminoze.

Leguminoze se mogu uzgajati kao glavni usjev i /ili postrni usjev. Leguminoze se mogu sijati samostalno i kao smjesa (DTS ili TDS) s jednom ili više drugih kultura na način da leguminoza prevladava na oraničnoj površini.

Korisnici su obvezni: primjenjivati organska gnojiva i gnojiva koja imaju dozvolu primjene u ekološkoj proizvodnji, navesti podatke o uzgoju kultura na preostalom dijelu oraničnih površina u godini preuzete obveze, navesti podatke o predkulturi i budućoj kulturi kao glavnim usjevima na oraničnoj površini uključenoj u intervenciju, te voditi evidenciju o provedbi intervencije prema propisanom obrascu.

Korisnik je obavezan evidenciju o provedbi ove intervencije dostaviti APPRRR najkasnije do 31. prosinca tekuće godine zahtjeva.

Korisnik je u tekućoj godini zahtjeva obavezan završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati vezano uz eko sheme.

Naziv intervencije	Projekcije intervencije 2023-2027				
	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji Iznos (EUR)	broj korisnika	ha	EUR/ha
Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina	26.004.437	5.200.887	54.000	83.068	Potrebno je izraditi kalkulaciju

6. Konzervacijska poljoprivreda

Prema Pravilniku o agrotehničkim mjerama („Narodne novine“, br. 22/19), konzervacijska poljoprivreda predstavlja suvremeni koncept poljoprivredne biljne proizvodnje koji ima za cilj ostvarivanje visoke i održive razine proizvodnje uz očuvanje prirodnih resursa i ostvarivanje prihvatljive dobiti, a temelji se na tri međuvisna principa: minimalnom setu zahvata obrade tla, permanentnoj pokrivenosti proizvodne površine biljkama ili biljnim ostacima i pravilnoj izmjeni usjeva (plodoredu).

Intervencija se primjenjuje na oraničnim površinama.

Obveze korisnika:

- Na oraničnim površinama provoditi minimalno dvopoljni plodored na svakoj ARKOD parceli. Postrni usjevi i zeleni pokrovni usjevi, mogu predstavljati sastavnice plodoreda.
- Minimalna obrada tla u kojoj se izostavlja oranje i izbjegava okretanje tla osigurava održavanje dobre kondicije tla.
- Osigurati potpunu pokrivenost tla oraničnih površina biljnim ostacima ili zelenim pokrovom.
- Održavati oraničnu površinu od korovne vegetacije.
- Voditi evidenciju o provedbi svih aktivnosti prema propisanom obrascu, koji je dužan dostaviti podružnici APPRRR do 31. prosinca tekuće godine zahtjeva.
- Završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati vezano uz eko sheme.

Naziv intervencije	Projekcije intervencije 2023-2027				
	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji Iznos (EUR)	broj korisnika	ha	EUR/ha
Konzervacijska poljoprivreda	25.059.653	5.011.930	90	80.050	Potrebno je izraditi kalkulaciju

7. Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti

Programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014-2020 provodila se operacija Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti unutar Mjere 10 Poljoprivreda okoliš i klimatske promjene. Navedena praksa dalje bi se provodila unutar Strateškog plana u okviru eko shema. Time bi obveze operacije M10.1.3. iz Programa ruralnog razvoja bile istovjetne obvezama unutar eko shema izuzev razlike vezane za jednogodišnje obveze.

Travnjak velike prirodne vrijednosti (TVPV) je tip poljoprivrednog zemljišta s velikim udjelom poluprirodne i prirodne vegetacije važne za očuvanje vrsta i stanišnih tipova ugroženih na nacionalnoj i europskoj razini. Poljoprivredna proizvodnja se uglavnom zasniva na poluprirodnim travnjacima (pašnjacima i košanicama), od kojih neki predstavljaju ugrožena staništa na razini Europe te su kao takvi uključeni u ekološku mrežu Natura 2000.

Obveze intervencije Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti uključuju regije:

- Kontinentalna regija
- Brdsko-planinska regija
- Mediteranska regija

Minimalno 50% površine travnjaka mora se nalaziti na području popisa JLS na kojima se nalaze TVPV kako bi travnjak u ARKOD sustavu bio označen kao TVPV.

Ispaša se provodi u rano proljeće ili jesen.

Obveze korisnika:

- završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati vezano uz eko sheme
- zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja
- zabranjena je upotreba sredstava za zaštitu bilja
- zabranjeno je zasijavanje travnjaka
- zabranjeni su hidromelioracijski zahvati
- ako se travnjak održava košnjom, košnja je dozvoljena isključivo ručnim ili strižnim kosilicama
- ako se travnjak održava košnjom, ovisno o regiji, dozvoljena je najviše jedna košnja u skladu sa sljedećim terminima:

- Kontinentalna nizinska regija: od 1. kolovoza do 15. rujna
- Brdsko-planinska regija: od 20. srpnja do 15. rujna
- Mediteranska regija: od 15. srpnja do 15. rujna
- ako se travnjak održava košnjom ispaša je dozvoljena nakon košnje do kraja tekuće godine, stoka se mora napasivati na cijeloj raspoloživoj površini, dozvoljeno je najmanje 0,3 a najviše 1,0 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara
- ako se travnjak održava napasivanjem stoka se mora napasivati na cijeloj raspoloživoj površini, dozvoljeno je najmanje 0,3, a najviše 1,0 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara
- ako se travnjak održava napasivanjem, potrebno je ručno odstranjivati nadzemni drvenasti dio pojedinačnih biljaka *Amorpha fruticosa* (čivitnjača), a u slučaju gustog sklopa biljaka *Asclepias syriaca* L. (cigansko perje, prava svilenica), *Xanthium spinosum* L. (trnovita dikica, čičak), *Xanthium strumarium* L. ssp. *Italicum* (Moretti) D.L. (obalna dikica) dozvoljeno je njihovo mehaničko uklanjanje (ručnim alatima ili strojno – strižnim kosilicama, rotacijskim kosilicama i/ili malčiranjem) najkasnije do 1. kolovoza.
- voditi evidenciju o provođenju intervencije
- evidencija se dostavlja na uvid podružnici Agencije za plaćanja najkasnije do 31. prosinca tekuće godine zahtjeva.

Naziv intervencije	Projekcije intervencije 2023-2027				
	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji Iznos (EUR)	broj korisnika	ha	EUR/ha
Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV)	26.695.796	5.339.159	1.003	25.424	210

Strateški dokumenti:

- Europski zeleni plan (COM(2019) 640 final),
- Strategija „Od polja do stola”(COM/2020/381 final),
- Strategija EU-a za tlo do 2030. (COM(2021) 699 final),
- Strategija za bioraznolikost do 2030. (COM/2020/380 final),
- Održivo biogospodarstvo za Europu: Jačanje veze gospodarstva, društva i okoliša (COM(2018) 673 final),
- Stvaranje Europe otporne na klimatske promjene – nova strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama (COM(2021) 82 final),
- Strategija poljoprivrede 2020. – 2030. „Više od farme“ („Narodne novine“ br. 26/2022),
- Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine („Narodne novine“ br. 72/17),
- Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (NN 30/09),
- Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. (NN 13/2021),
- Strategija prilagodbe klimatskim promjenama Republike Hrvatske do 2040. s pogledom na 2070. („Narodne novine“ br. 46/20),
- Odluka o donošenju Programa kontrole onečišćenja zraka za razdoblje od 2020. do 2029. godine (NN 90/2019).

AGRO-OKOLIŠNE INTERVENCIJE (II stup)

Doprinos specifičnim ciljevima (SO4, SO5, SO6) i dobrobiti životinja – 35 % omotnice drugog stupa - EPFRR

Prijedlogom Strateškog plana ZPP Republike Hrvatske 2023. – 2027. obuhvaćeno je devet agro - okolišnih intervencija koje se provode unutar II stupa.

1. Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima

Intervencija ima za cilj smanjiti pritisak intenzivne poljoprivrede na okoliš kroz smanjenje onečišćenja tla, vode i zraka reduciranom i pravovremenom primjenom zaštitnih sredstava.

Intervencija uključuje 3 operacije: Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki, Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima i Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada, a proizlazi iz potrebe 9 Primjena praksi za smanjenje negativnog utjecaja na tlo, vodu i zrak te povećanje organske tvari u tlu.

Intervencija se provodi na cijelom teritoriju Republike Hrvatske.

Operacije unutar intervencije:

a) Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki

Obveza:

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- postaviti feromonske, vizualne ili hranidbene klopke najkasnije do 30. lipnja, moraju ostati u nasadu do 31. listopada
- klopke se moraju pregledavati dva puta tjedno
- skladištiti i čuvati korištene klopke i mamce na siguran način do 31. prosinca tekuće godine.

b) Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima

Obveze:

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- postaviti feromonske dispنزere ovisno o tipu nametnika najkasnije do 1. svibnja
- odstraniti stare dispنزere iz prijašnje sezone najkasnije do postavljanja novih dispنزera.

c) Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada

Obveze:

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati

- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- korove unutar redova u „zaštićenom prostoru“ (dio prostora koji se nalazi između debla, čokota i armature) suzbijati mehanički odgovarajućom poljoprivrednom mehanizacijom i opremom
- zabranjeno je korištenje herbicida u „zaštićenom prostoru“.

Naziv intervencije	2020. godina		Projekcije intervencije 2023-2027			
	Odobreni iznos (EUR)	ha	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji iznos (EUR)	ha	EUR/ha
Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima	8.415.683	25.318	41.834.629	8.366.926	120.746	a) 293 b) 359,73 c) 373,33

2. Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama

Intervencija ima za cilj smanjiti pritisak intenzivne poljoprivrede na okoliš koja uzrokuje gubitak bioraznolikosti, nestanak vrijednih i rijetkih staništa kao i karakterističnih krajobraza (SO 6).

Intervencija uključuje 3 operacije: Zaštita ptice kosca (*Crex crex*), Zaštita leptira na trajnim travnjacima (Močvarni okaš, Močvarni plavac, Zagasiti livadni plavac i Veliki livadni plavac) i Uspostava poljskih traka (cvjetne i travne), a proizlazi iz potrebe 10 Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanja genetskih resursa.

Operacije Zaštita leptira na poljoprivrednim staništima i Zaštita ptice kosca (*Crex crex*) provode se na NATURA 2000 području, operacija Uspostava poljskih traka na području cijele Republike Hrvatske (NUTS 1).

Operacije unutar intervencije:

a) *Zaštita ptice kosca (Crex crex)*

Obveze:

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja
- zabranjena je upotreba sredstava za zaštitu bilja
- zabranjeno je zasijavanje travnjaka
- zabranjeni su hidromelioracijski zahvati
- ako se travnjak održava košnjom, dozvoljena je uporaba isključivo ručnih i strižnih kosilica na minimalnoj visini od 10 cm iznad tla
- košnju provoditi isključivo u periodu od 1. kolovoza do 15. rujna
- na parcelama većim od 1 ha ostaviti uz rub nepokošenu traku (5% površine), a košnju obavljati od sredine parcele kružno prema van ili s jedne strane parcele prema drugoj

- ispaša travnjaka koji se održavaju košnjom je dozvoljena nakon košnje do kraja tekuće godine, stoka se mora napasivati na cijeloj raspoloživoj površini, dozvoljeno je najmanje 0,3, a najviše 1,0 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara
- ako se travnjak održava samo ispašom ista je dozvoljena od 1. kolovoza do kraja tekuće godine, stoka se mora napasivati na cijeloj raspoloživoj površini, dozvoljeno je najmanje 0,3, a najviše 1,0 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara.

b) Zaštita leptira na trajnim travnjacima

Obveze:

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja
- zabranjena je upotreba sredstava za zaštitu bilja
- zabranjeno je zasijavanje travnjaka
- zabranjeni su hidromelioracijski zahvati
- košnja je dozvoljena isključivo ručno ili strižnim kosilicama
- termin i način košnje određen je za pojedinu vrstu leptira, a košnja se mora obaviti do 1. listopada.
- ispaša je dozvoljena samo od 16. rujna do kraja tekuće godine, stoka se mora napasivati na cijeloj raspoloživoj površini, dozvoljeno je najmanje 0,3, a najviše 1,0 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara
- ako su na parceli prisutni pojedinačni višegodišnji grmovi čivitnjače (*Amorpha fruticosa*) potrebno ih je posjeći ručnim alatima, iskopati panj i odstraniti najkasnije do 1. travnja.

c) Uspostava poljskih traka

Obveze:

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama

c.1) Uspostava cvjetne trake:

- svake druge godine uz rub parcele treba posijati traku široku najmanje 5 m i dugu najmanje 100 m koja se ne smije koristiti kao put ili prolaz, traka može zauzimati najviše 30% površine ARKOD parcele
- cvjetne trake trebaju sadržavati propisane cvjetne vrste, moraju se kositi dva puta godišnje, umjesto jedne košnje dozvoljeno je malčiranje; košnju ili malčiranje obaviti u srpnju i nakon cvatnje (od 15. rujna do 15. listopada), mogu se zaorati najranije 1. listopada
- primjena pesticida na cvjetnim trakama nije dozvoljena.

c.2) Uspostava travne trake:

- traku treba posijati uz rub parcele široku najmanje 5 m i dugu najmanje 100 m koja se ne smije koristiti kao put ili prolaz, traka može zauzimati najviše 30% površine ARKOD parcele

- travne trake trebaju sadržavati propisane vrste trava, moraju se kositi dva puta godišnje, prva košnja obavlja se u prvoj polovici travnja (za jesensku sjetvu) ili u drugoj polovici travnja (za proljetnu sjetvu), druga košnja se obavlja u listopadu
- primjena insekticida na travnim trakama nije dozvoljena.

Naziv intervencije	2020. godina		Projekcije intervencije 2023-2027			
	Odobreni iznos (EUR)	ha	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji iznos (EUR)	ha	EUR/ha
Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama	582.632	956	2.933.321	586.664	4.636	a) 254 (kosac) b) 277 (močvarni okaš), 338 (plavci) c) 985,74 (po ha cvjetne trake), 898,58 (po ha travne trake)

3. Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja

Cilj ove intervencije je očuvanje populacije izvornih pasmina domaćih životinja, od kojih su neke kritično ugrožene ili ugrožene te im prijeti odumiranje, a proizlazi iz potrebe 10 Provedba praksi i ulaganja za zaštitu i povećanje bioraznolikosti i očuvanje genetskih resursa. Nestajanjem izvornih pasmina smanjuje se biološka raznolikost u poljoprivredi.

Izvorne pasmine domaćih životinja značajne su također osobito u kontekstu prilagodbe klimatskim promjenama i osiguravanja održive proizvodnje hrane u budućnosti. Na popisu se nalazi 27 ugroženih izvornih pasmina:

Goveda: *Buša, Istarsko govedo i Slavonsko srijemski podolac*

Svinje: *Crna slavonska svinja, Turopoljska svinja i Banijska šara svinja*

Ovce: *Istarska ovca, Creska ovca, Krčka ovca, Paška ovca, Dubrovačka ruda, Lička pramenka, Dalmatinska pramenka, Cigaja i Rapska ovca*

Koze: *Hrvatska šarena koza, Hrvatska bijela koza i Istarska koza*

Perad: *Zagorski puran i Kokoš hrvatica*

Konji: *Hrvatski hladnokrvnjak, Hrvatski posavac, Međimurski konj i Lipicanac*

Magarci: *Istarski magarac, Primorsko dinarski magarac i Sjeverno jadranski magarac*

Odlukom objavljenom u Narodnim novinama br. 43/2021 donijet je Popis izvornih i ugroženih pasmina domaćih životinja u Republici Hrvatskoj. Nacionalni program očuvanja izvornih i ugroženih pasmina domaćih životinja u Republici Hrvatskoj 2021. – 2025. definira strateške smjernice razvoja nacionalne politike očuvanja izvornih pasmina domaćih životinja, smjernice za regionalnu i međunarodnu suradnju. Nacionalni program doprinosi očuvanju životinjskih genetskih izvora na globalnoj razini te osigurava ispunjavanje obveza koje je Republika Hrvatska preuzela svojim članstvom u međunarodnim organizacijama.

Obveze propisane u ovoj intervenciji različite su od obveza propisanih unutar eko shema.

Intervencija se provodi na cijelom teritoriju Republike Hrvatske.

Obveze:

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- uzgajati ugrožene izvorne pasmine
- provoditi uzgojni program uz dostizanje uzgojnih ciljeva navedenih u programu
- tijekom obveznog razdoblja od 5 godina držati najmanje isti broj UG istih pasmina za koje je zatražena potpora prve godine.

Naziv intervencije	2020. godina		Projekcije intervencije 2023-2027			
	Odobreni iznos (EUR)	ha	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji iznos (EUR)	ha	EUR/ha
Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja	7.717.101	23.502	38.851.515	7.770.503	113.213	Od minimalno 170,15 (Istarska ovca) do maksimalno 502,04 (Međimurski konj)

4. Ekološki uzgoj

Cilj intervencije je potaknuti primjenu praksi i metoda ekološkog uzgoja koje su korisne za okoliš – sa stajališta smanjenje emisija GHG, prilagodbe i ublažavanja klimatskih promjena (SO 4). Također, nekorištenje sintetskih mineralnih gnojiva kao i smanjenje korištenja pesticida doprinosi smanjenju onečišćenja zraka onečišćivačima poput amonijaka, heksaklorbenzena - HPB, dušikovih oksida - NOx, ne-metanskih hlapivih organskih tvari - NMHOS, ukupno suspendiranih čestica – TSP i čestica - PM10. Smanjenje korištenja pesticida smanjenju onečišćenja tla, a zabrana korištenja sintetskih mineralnih gnojiva pridonosi smanjenju onečišćenja voda kroz smanjeno ispiranje i otjecanje hraniva poput dušika i fosfora (SO 5). Nekorištenje sintetskih mineralnih gnojiva kao i smanjenje korištenja pesticida značajno doprinosi i očuvanju bioraznolikosti (SO 6) kao i proizvodnji zdrave okolišno prihvatljive hrane (SO 9).

Intervencija se provodi na cijelom teritoriju Republike Hrvatske.

Ekološki uzgoj provodi se u skladu s Provedbenom uredbom komisije (EU) 2021/1165 i Uredbom (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007.

Intervencija uključuje 2 operacije kojima je cilj potaknuti poljoprivrednike na prelazak ili nastavak provođenja ekoloških praksi i metoda u poljoprivrednoj proizvodnji:

a) *Prijelaz na ekološki uzgoj*

b) *Održavanje ekološkog uzgoja*

Svaka operacija uključuje potporu za 4 skupine usjeva:

- oranice,
- trajni travnjaci,
- povrće,
- višegodišnji nasadi: orah i ljeska, masline i vinova loza i ostale voćne vrste.

Obveze korisnika za operacije Prijelaz na ekološki uzgoj i Održavanje ekološkog uzgoja su:

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati. Korisnici koji prelaze na ekološki uzgoj obvezni su koristiti dodatna 4 – 6 sata individualnog savjetovanja.

- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama - Koristiti gnojiva koja su odobrena za ekološku proizvodnju u skladu s Provedbenom uredbom komisije (EU) 2021/1165, Prilog II.

- koristiti sredstva za zaštitu bilja koja su odobrena za ekološku proizvodnju u skladu s Provedbenom uredbom komisije (EU) 2021/1165, Prilog I.

- provoditi pravila proizvodnje u skladu s u skladu s Provedbenom uredbom komisije (EU) 2021/1165 i Uredbom (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007.

- za skupinu usjeva trajni travnjaci držati najmanje 0,5 EKO UG/ha, iznimno na krškim pašnjacima najmanje 0,3 EKO UG/ha.

Naziv intervencije	2020. godina		Projekcije intervencije 2023-2027			
	Odobreni iznos (EUR)	ha	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji iznos (EUR)	ha	EUR/ha
Ekološki uzgoj - prijelaz	9.974.969	26.043	57.321.718	11.464.344	42.927	Oranice - 235; Trajni travnjaci – 157; Povrće – 480; Višegodišnji nasadi: orah i lijeska - 516, masline i vinova loza - 754, ostale voćne vrste - 1074
Ekološki uzgoj - održavanje	24.903.486	80.600	178.229.878	35.645.976	138.881	
Ekološki uzgoj - Ukupno	34.878.455	106.643	235.551.596	47.110.319	181.808	

5. Plaćanja za dobrobit životinja

Cilj intervencije je poticati poljoprivrednike na provedbu dobrobiti životinja (SO 9) kako bi se poboljšali životni uvjeti domaćih životinja te kako bi bili što sličniji njihovim prirodnim potrebama. Također, intervencija predstavlja dodatni korak ka održivijoj poljoprivrednoj praksi koja ima pozitivne ishode za zdravlje ljudi i za okoliš, a i na ublažavanje klimatskih promjena imajući na umu kako provedba pojedinih zahtjeva dobrobiti životinja poput povećanja podne površine, obogaćivanja ležišta većim količinama slame ili držanje životinja na ispaši doprinosi smanjenju GHG emisija i amonijaka (SO 4).

Kako bi se to postiglo, potrebno je primijeniti aktivnosti koje nadilaze propisane standarde i uobičajenu poljoprivrednu praksu.

Dobrobit životinja podržava veće standarde iz četiri područja dobrobiti (poboljšana hranidba, poboljšani uvjeti smještaja, pristup na otvoreno, poboljšana skrb) za pet stočarskih sektora: goveda (mliječne krave, tovna junad, telad), svinje (odbijena prasada, krmače / nazimice, svinje za tov), perad (brojleri, nesilice, purani), koze i ovce.

Intervencija se provodi na cijelom teritoriju Republike Hrvatske.

Zahtjevi područja dobrobiti:

- poboljšana hranidba: *Plan hranidbe, Kontrola plijesni i toksina*
- poboljšani uvjeti smještaja: *Povećanje podne površine za 10%, Smanjenje gustoće naseljenosti, Obogaćivanje ležišta, Dodatne prečke u peradarstvu*
- pristup na otvoreno: *Držanje na ispaši, Pristup ispustu, Povećanje površine ispusta*

- poboljšana skrb: *Sprječavanje oštećivanja repova, Poboljšani uvjeti prasenja, Poboljšana skrb u prasilištu, Smanjenje toplinskog stresa u ljetnim mjesecima pojačanim protokom zraka i raspršivanjem vode, Poboljšana skrb za jednodnevne piliće i puriće, Zabranjeno skraćivanje kljunova*

Naziv intervencije	2020. godina		Projekcije intervencije 2023-2027			
	Odobreni iznos (EUR)	UG	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji iznos (EUR)	UG (godišnji prosjek)	EUR/UG
Plaćanja za dobrobit životinja - govedarstvo	6.288.248	87.954	84.138.866	16.827.773	286.557	4,93 do 118,79
Plaćanja za dobrobit životinja - svinjogojstvo	3.194.203	96.802	37.475.588	7.495.117	281.325	5,79 do 46,04
Plaćanja za dobrobit životinja - peradarstvo	1.918.832	46.857	12.393.748	2.478.750	97.551	0,32 do 35,19
Plaćanja za dobrobit životinja - kozarstvo	60.633	825	627.898	125.580	2.057	5,79 do 104,08
Plaćanja za dobrobit životinja - ovčarstvo	667.673	9.639	6.940.423	1.388.085	25.875	5,79 do 79,30
Plaćanja za dobrobit životinja - Ukupno	12.129.590	242.077	141.621.523	28.324.305	693.365	

Napomena: U tijeku je izrada kalkulacija za uvođenje novih kategorija životinja u sustav dobrobiti (rasplodne junice, pilenke i patke) te određenih dodatnih zahtjeva u sektoru govedarstva i peradarstva. Po odobrenju promjena izraditi će se korekcija projiciranih iznosa za razdoblje 2023 -2027.

6. Očuvanje obilježja krajobraza – NOVO!

Suhozidi su dio bogatog kulturnog nasljeđa Republike Hrvatske i prepoznatljivo obilježje krajobraza, ponajviše u priobalju i na otocima. Kroz operaciju održavanja suhozida sprječava se njihovo zarastanje neželjenom vegetacijom te štiti tradicionalni izgled krajobraza. Suhozidi imaju važnu ulogu u sprječavanju klizišta, poplava i odrona, kao i u borbi protiv erozije i odnošenja gornjeg sloja tla.

Živice kao obilježja krajobraza prevladavaju na kontinentalnom području. Osim što značajno doprinose krajobraznoj raznolikosti u monotonim poljoprivrednim krajobrazima gdje prevladavaju oranice sa svega nekoliko kultura, odlična su zaštita od vjetra, smanjuju eroziju tla. Zabrana korištenja sredstava za zaštitu bilja i sintetskih mineralnih gnojiva značajno utječe na smanjenje onečišćenja voda ispiranjem i otjecanjem dušika i pesticidima.

Intervencija uključuje 2 operacije: Očuvanje suhozida i Očuvanje živica, te ima za cilj očuvati suhozide i živice kao obilježja krajobraza koja imaju značajnu ulogu u sprječavanju erozije tla.

Intervencija se provodi na cijelom teritoriju Republike Hrvatske.

a) Očuvanje suhozida

Obveze:

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- kontrolirati tijelo suhozida minimalno dva puta godišnje, najkasnije do 1. listopada tekuće godine
- održavati suhozid koristeći tradicionalne materijale i način izrade, što podrazumijeva slaganje isključivo od okolnoga kamena bez korištenja veziva i drugih materijala; odlaganje granja na vrhu suhozida je prihvatljivo kao i zaštitna žica koja mora biti postavljena tako da ne narušava prirodnu strukturu suhozida
- sprječavati zarastanje tijela suhozida vegetacijom na način da se neželjena vegetacija mora uklanjati ručno, bez primjene herbicida;

b) Očuvanje živica

Obveze:

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- kontrolirati izgled i stanje živice minimalno jednom godišnje, najkasnije do 1. listopada tekuće godine
- održavati živicu orezivanjem jednom u dvije godine kako bi zadržala oblik, orezivanje živice nije dozvoljeno u periodu od 1. ožujka do 31. kolovoza
- dijelove živice koji nedostaju treba nadosaditi autohtonim ili udomaćenim vrstama gmlja i drveća
- površine uz rub živice do širine najmanje jednog metra moraju biti prekrivene prirodnom vegetacijom. Na tim površinama zabranjena je uporaba sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva.

Naziv intervencije	2020. godina		Projekcije intervencije 2023-2027			
	Odobreni iznos (EUR)	m	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji iznos (EUR)	ha (godišnji prosjek)	EUR/m
Očuvanje obilježja krajobraza	883.131	1.366.069	5.190.284	1.038.057	281 ili 1.405.000 metara	a) 0,74 b) 0,36

4. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika – NOVO!

Ekstenzivni voćnjaci su dio tradicionalnog krajobraza većinom na kontinentalnom području Hrvatske. Odlikuje ih uzgoj visokostablašica, niska gustoća nasada, veliki razmaci između voćaka te zatravljena površina ispod stabala koja se održava košnjom ili napasivanjem. Zatravljena površina ispod stabala ima značajnu ulogu u skladištenju ugljika u tlu i biomasi čime pozitivno utječe na smanjenje GHG emisije i prilagodbu klimatskim promjenama.

Ekstenzivni maslinici prepoznatljivi su dio mediteranskog krajobraza, sa nepravilno zasadenim stablima na terasama. Odlikuje ih širok razmak između stabala, vrlo niska produktivnost i varijabilni prinos od jedne do druge godine, uz ograničenu mogućnost korištenja moderne mehanizacije.

Ovi nasadi voćaka i maslina osim što su značajni za očuvanje bioraznolikosti jer su staništa za mnogobrojne biljne i životinjske vrste, još su značajniji sa stajališta očuvanje genetskih resursa zbog toga što se sastoje od tradicionalnih autohtonih sorti voćaka i maslina.

Kroz pravilno održavanje zatravljene površine (ekstenzivni voćnjaci) te dozvoljenu primjenu krutog stajskog gnoja ispod krune stabala (ekstenzivni voćnjaci i maslinici) unosi se organska tvar u tlo čime se povećava plodnost tla te poboljšava vodozračni kapacitet tla. Također, nekorištenje sintetskih mineralnih gnojiva, kao i smanjenje korištenja pesticida tj. dozvola korištenja samo sredstva za zaštitu bilja odobrenih u ekološkoj proizvodnji, doprinosi smanjenju onečišćenja zraka onečišćivačima poput amonijaka, heksaklorbenzena - HPB, dušikovih oksida - NO_x, ne-metanskih hlapivih organskih tvari - NMHOS, ukupno suspendiranih čestica – TSP i čestica - PM₁₀, onečišćenja tla, onečišćenja voda ispiranjem i otjecanjem dušika i očuvanja bioraznolikosti.

Intervencija uključuje 2 operacije: Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i Očuvanje ekstenzivnih maslinika.

Intervencija se provodi na cijelom teritoriju Republike Hrvatske.

Obveze propisane u ovoj intervenciji različite su od obveza propisanih unutar eko shema.

a) Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka

Obveze:

- koristiti samo sredstva za zaštitu bilja odobrena u ekološkoj proizvodnji
- nije dozvoljena gnojidba mineralnim gnojivima, dozvoljena je primjena krutog stajskog gnoja ispod krune stabla
- održavanje površine voćnjaka ispašom (ovce, koze, goveda ili perad, maksimalno 1,0 UG/ha) ili košnjom biljnog pokrova najmanje jednom godišnje (uključujući i košnju ispod stabala), ali ne kasnije od 1. listopada
- za svaki hektar površine potrebno je postaviti minimalno jednu nastambu za solitarne pčele
- odumiruća stabla treba nadomjestiti sadnicama ugroženih izvornih i tradicijskih sorti

b) Očuvanje ekstenzivnih maslinika

Obveze:

- koristiti samo sredstva za zaštitu bilja odobrena u ekološkoj proizvodnji
- nije dozvoljena gnojidba mineralnim gnojivima, dozvoljena je primjena krutog stajskog gnoja ispod krune stabla
- održavanje površina maslinika ispašom (ovce ili koze, maksimalno 1 UG/ha), ili mehaničkom obradom, ili košnjom trave, ili zadržavanjem svih tanjih grančica ispod krošnje nakon rezidbe

Naziv intervencije	2020. godina		Projekcije intervencije 2023-2027			
	Odobreni iznos (EUR)	ha	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji iznos (EUR)	ha	EUR/m
Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika	397.606	563	2.700.959	540.192	3.549	a) 450 b) 804

5. Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima

Cilj je omogućiti u područjima s težim uvjetima gospodarenja u poljoprivredi osigurati postojeća i stvoriti nova radna mjesta, uz očuvanje prirodne i kulturne baština. Sve navedeno trebalo imati pozitivan utjecaj, pored ostalog, i na zaustavljanje trenda izražene depopulacije u tim područjima kao i daljnji razvoj ruralnih sredina u Hrvatskoj.

Intervencija je prvenstveno potpora dohotku kako bi dohodak poljoprivrednika na području sa i bez ograničenja bio što ujednačeniji. Istovremeno ima pozitivan utjecaj na očuvanje bioraznolikosti i krajobraza.

Intervencija uključuje tri operacije kojima se želi održati poljoprivredna proizvodnja na područjima gdje su nepovoljni uvjeti za poljoprivrednu aktivnost:

- Plaćanja u gorsko planinskim područjima*
- Plaćanja u područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima*
- Plaćanja u područjima s posebnim ograničenjima*

Intervencija se provodi na čitavom području RH (NUTS 1), na razini JLS (LAU2) i pod uvjetom da je na najmanje 50% površine JLS prisutno ograničenje.

U sklopu ove intervencije primjenjuje se degressivnost:

- 15% za površine do 20 ha - ne primjenjuje se za područje GPP
- 50% za površine veće od 20 ha, a manje ili jednake 50 ha
- 85% za površine veće od 50 ha, a manje ili jednake 100 ha
- 90% za površine veće od 100 ha

Naziv intervencije	2020. godina		Projekcije intervencije 2023-2027			
	Odobreni iznos (EUR)	ha	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji iznos (EUR)	ha (godišnji prosjek)	EUR/m
Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima	55.957.542	488.916	172.500.000	34.500.000	494.251	a) 190 b) 132 c) 79

INVESTICIJSKE INTERVENCIJE

1. Ne proizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš

Cilj je ove intervencije sačuvati krajobrazna obilježja, revitalizirati staništa, ukloniti invazivne vrste na poljoprivrednim zemljištima, zaštititi domaće životinje na područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri i otoka te dodatno osigurati zaštitu od erozije izgradnjom suhozida, terasa i sadnjom živica.

Intervencija uključuje 11 vrsta ulaganja:

1. *Ulaganje u građenje terasastih parcela*
2. *Ulaganje u građenje (vanjskih) suhozida*
3. *Ulaganje u sadnju živica*
4. *Uklanjanje invazivnih stranih vrsta s poljoprivrednog zemljišta na jednokratnoj osnovi*
5. *Kupnja električnog pastira s pripadajućom opremom u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri i otoka*
6. *Kupnja autohtonog pastirskog psa (tornjak ili hrvatski ovčar) u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri i otoka*
7. *Ulaganje u izgradnju novih i obnovu postojećih (jednostavnih) nastambi za stoku u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri*
8. *Obnova staništa važnih za očuvanje bioraznolikosti na poljoprivrednom zemljištu koje nije održavano u skladu s dobrom poljoprivrednom praksom s obzirom na vrstu uporabe*
9. *Ulaganje u obnovu zapuštenih lokvi za napajanje stoke*
10. *Kupnja zemljišta*
11. *Ulaganje u sadnju novih i obnovu postojećih drvoreda topola za zlatovranu – NOVO!*

Intervencija se provodi na području cijele Republike Hrvatske (NUTS 1), osim sljedećih ulaganja:

- ulaganja u građenje terasastih parcela ili suhozida se provodi na području gdje su terasaste parcele ili suhozidi tradicionalno prisutni (Dubrovačko-neretvanska, Istarska, Ličko-senjska, Splitsko-dalmatinska, Šibensko-kninska, Primorsko-goranska i Zadarska županija).
- ulaganja u kupnju električnog pastira ili autohtonog pastirskog psa (tornjaka) provodi se isključivo na području rasprostranjenosti velikih zvijeri prema popisu administrativnih jedinica
- ulaganja u gradnju novih nastambi za stoku provodi se na području rasprostranjenosti velikih zvijeri
- ulaganje u sadnju novih i obnovu postojećih drvoreda topola za zlatovranu provodi se na staništima koja nastanjuje zlatovrana, a nalaze se na području ekološke mreže Natura 2000.

Vrste ulaganja:

Ulaganje u građenje terasastih parcela

U Hrvatskoj se većina terasa nalazi u mediteranskom području, građena je u tehnici suhozida i zajedno s ostalim suhozidima snažno karakterizira krajobraz. Ulaganje se provodi se na zaravnjenim i stepenasto modeliranim parcelama na padinama, s ciljem njihovog privođenja poljoprivrednoj kulturi. Podupora terasa izvodi se suhozidom, biljnim materijalom ili nekim drugim prirodnim materijalom iz neposredne okoline.

Ulaganje u građenje (vanjskih) suhozida

Kao obilježje krajobraza suhozidi snažno karakteriziraju mediteranski pojas Republike Hrvatske, a kao okolišni element imaju ulogu u unaprjeđenju mikroklimatskih karakteristika i bioraznolikosti lokaliteta na kojem se nalaze. Ulaganje obuhvaća izgradnju novih ili rekonstrukciju postojećih suhozida, od neobrađenog ili minimalno obrađenog kamena, podignuta rukom, bez dodatnog vezivnog materijala.

Ulaganje u sadnju živica

Ulaganje obuhvaća sadnju višegodišnjih zavičajnih vrsta raslinja (od kojih pojedina vrsta mora biti zastupljena s najmanje 20 %) u isprekidanom dvostrukom redu, uz prosječan razmak sadnje od 40 cm (šest biljaka na dužni metar).

Živice su usko povezane s tradicijskim poljoprivrednim aktivnostima (ispaša, obrada tla, održavanje zemljišta), a mjestimice su se razvile kao specifične, lokalno prepoznatljive, nerijetko stare tradicijske poljoprivredne prakse, zbog čega predstavljaju važan element kulturne baštine.

Uklanjanje invazivnih stranih vrsta s poljoprivrednog zemljišta na jednokratnoj osnovi

Ulaganje obuhvaća uklanjanje slijedećih invazivnih vrsta: žljezdasti pajasen (*Ailanthus altissima* (Mill.) Swingle), čivitnjača (*Amorpha fruticosa* L.), dvornici (*Reynoutria* spp.), bagrem (*Robinia pseudoacacia* L.). Sve navedene vrste su višegodišnje drvenaste vrste široko rasprostranjene u ruralnim i urbanim područjima Republike Hrvatske.

Kupnja električnog pastira s pripadajućom opremom u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri i otoka

Ulaganje uključuje kupnju električnog pastira i pripadajuće opreme.

Električna ograda se postavlja oko mjesta na kojem stoka pase preko dana, odnosno oko torova/za noćno držanje stoke ili oko pčelinjaka. Električni impulsi koji prolaze kroz ogradu predstavljaju neugodan šok za životinju koja dodirne ogradu, ali joj ne ugrožava život.

Kupnja autohtonog pastirskog psa (tornjak ili hrvatski ovčar) u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri i otoka

Pastirski pas je nužan u područjima gdje se učestalo pojavljuju vukovi. Školovani ovčarski pas treba biti osposobljen za tjeranje i okupljanje stoke bez uznemiravanja. Ulaganje u kupnju autohtonog pastirskog psa odnosi se na kupnju šteneta ne starijeg od 3 mjeseca pasmine tornjak ili hrvatski ovčar koji mora biti iz legla registriranog uzgajivača i imati rodovnicu (rodovni list) izdanu od strane ovlaštene institucije, Hrvatskog kinološkog saveza ili druge članice međunarodne kinološke organizacije (FCI).

Ulaganje u izgradnju novih i obnovu postojećih (jednostavnih) nastambi za stoku u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri

Nastambe su namijenjene sklanjanju životinja i zaštiti od napada velikih zvijeri za vrijeme ispaše, stoga je dozvoljena njihova gradnja samo na poljoprivrednom zemljištu koje se koristi za ispašu stoke. Ulaganje se odnosi na izgradnju nove i obnovu postojeće jednostavne nastambe s tri puna zida s nadstrešnicom i pripadajućim oborom.

Obnova staništa važnih za očuvanje bioraznolikosti na poljoprivrednom zemljištu koje nije održavano u skladu s dobrom poljoprivrednom praksom s obzirom na vrstu uporabe

Ulaganje se odnosi na postupke kojima se zapuštenom i neodržavanom poljoprivrednom zemljištu (pašnjacima, livadama, ekstenzivnim voćnjacima i maslinicima) obnavlja travnjačko stanište, uključuje uklanjanje zeljaste višegodišnje vegetacije, grmlja i drugog drvenastog raslinja.

Ulaganje u obnovu zapuštenih lokvi za napajanje stoke

Ulaganje se odnosi na obnovu lokve s popratnim suhozidom i bez izgradnje popratnog suhozida, uključuje i uređenje terena te pristup lokvi na udaljenosti 7,0 metara od rubova vrha lokve. Uređenje terena i pristupa lokvi uključuje košnju trave i sitnog šiblja, krčenje grmlja i manjih stabala. Krčenje možebitnih većih stabala nije predviđeno jer ona omogućavaju hlad što je poželjna osobina okoliša lokvi.

Kupnja zemljišta

Prihvatljiva je kupnja poljoprivrednog zemljišta za realizaciju projekta, do 10 % vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta (bez općih troškova) za ulaganja u građenje terasastih parcela, ulaganja u građenje suhozida i izgradnju novih nastambi za stoku u područjima rasprostranjenosti velikih zvijeri.

Ulaganje u sadnju novih i obnovu postojećih drvoreda topola za zlatovranu

Zlatovrane (*Coracias garrulus*) je u Hrvatskoj strogo zaštićena ptičja vrsta. Nalazi se u Crvenoj knjizi ptica Hrvatske u kategoriji kritično ugrožene gnjezdarice kojoj prijete izumiranje. Procjenjuje se da hrvatska populacija zlatovrane broji manje od stotinjak parova. Nedostatak mjesta za gniježđenje glavna je prijetnja opstanku hrvatske populacije zlatovrane. Gnijezdi se pretežito u velikim dupljama prirodno nastalim truljenjem nakon ozlijede stabla ili u dupljama koje su iskopale velike vrste djetlića. Odgovarajuće duplje za gniježđenje nalazi u stablima topola koja relativno brzo rastu i imaju meko drvo sklono truljenju na mjestima otpalih grana čime se potencira stvaranje duplji. Stabla topole stoga predstavljaju ključni resurs u staništu o kojem ovisi opstanak samoodržive populacije zlatovrane u Hrvatskoj. Zlatovrane rado prihvaćaju kućice za gniježđenje te je postavljanje kućica za gniježđenje važna kratkoročna mjera za oporavak populacije na područjima gdje nedostaju stara stabla s dupljama.

Prihvatljivo je ulaganje u sadnju novih i obnovu postojećih drvoreda topola te kupovinu i postavljanje kućica za gniježđenje zlatovrane.

Ulaganje se odnosi na sljedeće postupke: pripreme terena (malčiranje/košenje prizemen vegetacije); uklanjanja otpalih grana i izvaljenih stabala (skupljanje i odvoz ili malčiranje); kupovine, transporta i sadnje mladica topole (do 25 mladica na 100 m drvoreda); kupovine, transporta i postavljanja zaštite protiv divljači/stoke oko posađenih mladica; kupovine i postavljanja kućica od drvo-betona (prema specifikaciji) ili drva (od drvenih dasaka prema specifikaciji).

Naziv intervencije	2020. godina	Projekcije intervencije 2023-2027
	Iznos sredstava (EUR)	Iznos 2023 – 2027 (EUR)
Neproizvodna ulaganja u poljoprivredi za prirodu i okoliš	6.640.000	20.400.000

2. Potpora za sustave javnog navodnjavanja

Cilj je ove intervencije povećati neto površine poljoprivrednog zemljišta koje se navodnjavaju čime se doprinosi prilagodbi poljoprivredne proizvodnje klimatskim i okolišnim promjenama (sve češća i dugotrajnija sušna razdoblja).

Vrsta ulaganja

Intervencija „Potpora za sustave javnog navodnjavanja“ nastavak je provođenja tipa operacije 4.3.1. „Investicije u osnovnu infrastrukturu javnog navodnjavanja“ iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. –2020.

Intervencija se odnosi na izgradnju novog cjelovitog sustava javnog navodnjavanja u skladu s tehničkim rješenjima i građevinskom dozvolom (akumulacije, crpne stanice, cjevovodi, distribucijska mreža, nadzorno upravljački sustav, kanali, melioracijska odvodnja, kao element funkcionalne cjeline projekta i slično). Potpora se ne dodjeljuje za sustav navodnjavanja na parceli, već za izgradnju sustava koji će omogućiti dovod vode do parcela krajnjih korisnika koji se nalaze u obuhvatu sustava javnog navodnjavanja .

Korisnici

Prihvatljivi korisnici su jedinice područne (regionalne) samouprave.

Potpora

Planirana sredstva za predviđenu intervenciju u razdoblju 2023. – 2027. iznose 70.000.000 eura (EU udio) odnosno 82.352.941 eura (EU + RH udio).

Intenzitet potpore iznosi od 80 % do 100% od ukupnih prihvatljivih troškova projekta, ovisno o razvijenosti područja na kojem se provodi ulaganje.

Najviša vrijednost potpore po projektu iznosi do 15.000.000 eura.

3. Potpora prenošenju znanja i Potpora za pružanje savjetodavnih usluga

Kroz ove dvije intervencije pružat će se strukovno osposobljavanje (tečajevi) i pojedinačno savjetovanje korisnika među ostalim i za teme u sklopu zakonskih obveza vezanih za klimu, okoliš, bioraznolikost i dobrobit životinja.

Investicijske intervencije za postizanje specifičnih ciljeva vezanih za klimu, okoliš, bioraznolikost i dobrobit životinja:

4. Korištenje obnovljivih izvora energije

Poljoprivreda i šumarstvo predstavljaju sirovinsku osnovu obnovljivih bioloških resursa. Korištenjem obnovljivih izvora energije (biomasa, energija sunca) ojačati će se sigurnost opskrbe energijom, postupno smanjiti gubici energije, doprinijeti smanjenju emisije CO₂ i povećavati energetska učinkovitost. Ulaganjima u postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora smanjit će se ovisnost o fosilnim gorivima te povećati domaća proizvodnja. Proizvedena energija koristi se isključivo za podmirenje vlastitih potreba gospodarstva za električnom i/ili toplinskom energijom u svrhu proizvodnje i/ili prerade poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I. Ugovoru.

Cilj ove intervencije je povećati neovisnost poljoprivrednih gospodarstava o energentima.

Poveznice na druga zakonodavstva · Zakon o poljoprivredi ("Narodne novine", br. 118/2018, 42/2020 i 127/2020 - Odluka Ustavnog suda RH i 52/2021) · Zakon o energiji („Narodne novine“, br. 120/12, 14/14, 95/15, 102/15 i 68/18) · Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji („Narodne novine“, br. 138/21) · Zakon o tržištu električne energije („Narodne novine“, br. 111/21) · Zakon o regulaciji energetske djelatnosti („Narodne novine“, br. 120/12 i 68/18)

Teritorijalno područje primjene: Nacionalno

Korisnici su:

a) fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika, ekonomske veličine od 3.000 do 250.000 EUR SO

b) fizičke i pravne osobe registrirane za preradu poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I. Ugovoru u rangu mikro, malog ili srednjeg poduzeća u skladu s Prilogom I. Uredbe Komisije (EU) br. 702/2014.

Uvjeti prihvatljivosti projekta: Projekt se odnosi na proizvodnju i/ili preradu primarnih poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I. Ugovoru.

Ulaganja u postrojenja za proizvodnju energije iz energije sunca za potrebe vlastitih proizvodnih pogona korisnika, prihvatljiva su na postojećim objektima korisnika ili na novom postolju. Proizvedena energija koristi se isključivo za podmirenje vlastitih potreba gospodarstva za električnom i/ili toplinskom energijom u svrhu proizvodnje i/ili prerade poljoprivrednih proizvoda iz Priloga I. Ugovoru.

Prihvatljivi troškovi:

a) izgradnja/rekonstrukcija i opremanje objekata za prijem, obradu i skladištenje sirovina za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora s pripadajućom opremom i infrastrukturom

b) izgradnja/rekonstrukcija i opremanje postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za potrebe vlastitih proizvodnih pogona korisnika, s pripadajućom opremom i infrastrukturom

c) izgradnja/rekonstrukcija i opremanje objekata za obradu, preradu i skladištenje supstrata za organsku gnojivu s pripadajućom opremom i infrastrukturom za vlastite potrebe

d) strojevi za transport i primjenu supstrata za organsku gnojivu na poljoprivrednim površinama s pripadajućom opremom i infrastrukturom, za vlastite potrebe

Visina potpore je od 15.000 EUR do 300.000 EUR. Intenzitet potpore iznosi do 65 % vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta, a može se uvećati do 80% za ulaganja koja provode mladi poljoprivrednici.

Sveukupno za razdoblje 2023. – 2027. planiran je iznos ukupnih javnih rashoda 20.000.000 EUR od čega je doprinos Unije 17.000.000 EUR za predviđenih 132 projekta .

5. Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma

Glavni cilj ove intervencije je povećanje otpornosti šumskih ekosustava na biotske i abiotske čimbenike, povećanje okolišne vrijednosti i općekorisnih funkcija šumskih ekosustava te očuvanje i povećanje biološke raznolikosti što se operativno provodi šumarskim radovima prevođenja šume iz nižeg u viši uzgojni oblik. Dugoročno, održivim upravljanjem šumskim ekosustavima potpomognutim potporama iz ove operacije doprinijet će se i povećanju drvene zalihe, što će za posljedicu imati veću dostupnost obnovljivih izvora energije u ruralnim područjima. Također će se povećanjem okolišne vrijednosti šuma i šumskih kultura postići i zaštita tala, voda i zraka, pridonijeti će se ublažavanju učinaka klimatskih promjena na šume, zaštititi biološke raznolikosti, spremanju ugljika i proizvodnji kisika. Dugoročno će se unaprijediti i estetska uloga šuma te krajobrazna raznolikost što će zajedno doprinijeti uvećanju okolišne vrijednosti te gospodarske vrijednosti resursa. S obzirom na velik udio kao i važnost degradiranih šuma za osjetljiva krška područja, kao i degradiranih i zapuštenih šuma za ostala ruralna područja Republike Hrvatske, potrebno ih je šumskouzgojnim radovima što prije obnoviti, odnosno prevesti u viši uzgojni oblik kako bi se doprinijelo povećanju njihove otpornosti i okolišne vrijednosti te povećanju općekorisnih funkcija. Također, zbog svoje strukture šumske kulture su izrazito osjetljive na biotske i abiotske čimbenike. U trenutku ispunjenja svoje primarne svrhe (zaštita i priprema staništa za pridolazak autohtonih vrsta drveća) potrebno je provesti njihovu konverziju u mješovite šume autohtonih vrsta drveća. Isto je poželjno i zbog činjenice da su mješovite šume upravo zbog svoje strukture puno otpornije na biotske i abiotske čimbenike od šumskih kultura, te imaju veću biološku raznolikost, što pridonosi boljem ispunjavanju općekorisnih funkcija. Pored navedenog, mješovite sastojine poželjno je u svrhu povećanja okolišne vrijednosti šumskih ekosustava oplemeniti sadnjom rijetkih i/ili ugroženih vrsta drveća.

Ova intervencija, s obzirom na veliki udio degradiranih šuma u RH, bit će primjenjivana prvenstveno na panjačama, šikarama i šibljacima te drugim privatnim i državnim degradiranim oblicima šumskih sastojina. Također, u okviru ove intervencije provodit će se rekonstrukcija pretežito onih šuma kod kojih je bitno narušena struktura vrsta kao rezultat neodgovarajućeg gospodarenja u prošlosti kojim se izgubio ili značajno smanjio udio glavne vrste. Nadalje, šumske kulture, osobito monokulture alohotnih vrsta drveća ovom operacijom će biti postupno prevedene u mješovite šume visokog uzgojnog oblika sastavljene od autohtonih vrsta drveća, izbjegavajući sadnju samo jedne vrste odnosno stvaranje čistih sastojina.

Poveznice na druga zakonodavstva: · Zakon o šumama („Narodne novine“, br. 68/18, 115/18, 98/19, 32/20 i 145/20) · Zakon o šumskom reprodukcijском materijalu („Narodne novine“, br. 75/09, 61/11, 56/13, 14/14, 32/19 i 98/19) · Zakon o zaštiti prirode („Narodne novine“, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19)

Teritorijalno područje primjene: Nacionalno

Prihvatljivi korisnici su šumoposjednici u skladu s člankom 14. Zakona o šumama („Narodne novine“, br. 68/18, 115/18, 98/19, 32/20 i 145/20) te udruge šumoposjednika.

Uvjeti prihvatljivosti projekta: U okviru ove intervencije dodjeljivat će se potpore projektima konverzije šuma koje obuhvaćaju šumskouzgojne postupke koji se provode u sastojini radi promjene i poboljšanja njezine strukture (promjene sastojinskog oblika, uzgojnog oblika, degradacijskih oblika šume u uzgojne oblike šuma te promjene načina gospodarenja šumama).

Prilikom podnošenja zahtjeva za potporu korisnik je u obvezi dostaviti presliku rješenja nadležnog tijela kojim je odobren šumskogospodarski plan i/ili potvrdu Uprave šumarstva, lovstva i drvene industrije Ministarstva poljoprivrede kojom je odobren jednakovrijedni dokument s kojim je predmetno ulaganje usklađeno.

Prilikom podnošenja zahtjeva za potporu korisnik je u obvezi priložiti Plan konverzije, izrađen i ovjeren od ovlaštenog inženjera šumarstva.

Potpore za ulaganja dodjeljuje se po hektaru na temelju standardnih troškova za četiri tipa i devet načina izvođenja konverzije prema kalkulacijama studije izrađene od strane Hrvatskog šumarskog instituta pod naslovom "Standardni troškovi konverzije degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura". Potpora se umanjuje za procijenjenu vrijednost drvene mase na panju prije konverzije.

Za ovu intervenciju propisani su standardni troškovi po hektaru za određeni tip rekonstrukcije (konverzije), a strukturno obuhvaćaju troškove pripreme staništa, šumski reprodukcijski materijal i njegov prijevoz, ograđivanje staništa i namjenska zaštitna pomagala te opće troškove. Standardni troškovi izračunati su od strane neovisne institucije.

REKAPITULACIJA STANDARDNIH TROŠKOVA KONVERZIJE PO HEKTARU:

A) Konverzije listačama na kontinentu

A1. Sadnjom sadnicama uz ograđivanje zaštitnom ogradom (17.269 eura)

A2. Sjetvom sjemena uz ograđivanje zaštitnom ogradom (13.275 eura)

A3. Sadnjom sadnica uz korištenje štitnika za sadnice (11.776 eura)

B) Konverzije četinjačama na kontinentu

B1. Sadnjom sadnica uz ograđivanje zaštitnom ogradom (13.409 eura)

B2. Sadnjom sadnica uz korištenje štitnika za sadnice (12.921 eura)

C) Konverzije listačama na kršu

C1. Sadnjom sadnica uz ograđivanje zaštitnom ogradom (21.852 eura)

C2. Sadnjom sadnica uz korištenje štitnika za sadnice (12.880 eura)

D) Konverzija četinjačama na kršu

D1. Sadnjom sadnica sa ograđivanjem zaštitnom ogradom (11.108 eura)

D2. Sadnjom sadnica uz korištenje štitnika za sadnice (12.886 eura)

Visina potpore je od 10.000 - 1.000.000 EUR-a. **Intenzitet potpore** iznosi do 100 % vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova.

Sveukupno za razdoblje 2023. – 2027. planiran je iznos ukupnih javnih rashoda 11.764.705,87EUR od čega je doprinos Unije 10.000.000,00 EUR za predviđenih 1.176,00 hektara.

6. Potpore za ograničenja u gospodarenju šumama (NATURA 2000, NKS)

Zbog usklađivanja Zakona o zaštiti prirode (ZZP) s pravnom stečevinom Europske Unije, a naročito implementacijom Uredbe o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže, primjenom Nacionalne klasifikacije staništa i ostalih uvjeta zaštite prirode koji proizlaze iz ZZP-a, postavljaju se značajna ograničenja i za održivo i potrajno gospodarenje šumama (negativan utjecaj na prirodnu obnovu šuma, poremećaj normalnog razmjera dobnih razreda u jednodobnim šumama, poremećaj normalnog razmjera debljinskih razreda u prebornim šumama, smanjenje dostupne drvene sirovine za 30% na godišnjoj razini i dr.) stoga je kroz adekvatne potpore nužno nadoknaditi gubitke koji proizlaze iz ograničenja.

Površina šuma u ekološkoj mreži Natura 2000 iznosi gotovo 50% tj. 1,2 mil. ha. Većina tog područja je zaštićena s ciljem očuvanja drugih vrsta, a manja površina ima šume kao ciljane staništa. Za očuvanje tih ciljanih vrsta propisane su mjere koje postavljaju značajna ograničenja u tradicionalnom održivom i prirodi bliskom gospodarenju šumama kakvo se već duže od 250 godina prakticira u RH. Dosadašnje gospodarenje šumama u RH pridonijelo je njihovoj izuzetnoj očuvanosti i prirodnosti te samim time stvorilo uvjete za opstanak svih drugih vrsta koje ovise o šumskim staništima. Provedba mjera očuvanja propisuje se kroz šumsko gospodarske planove čime postaju obavezne za sve vlasnike, a one predstavljaju odstupanja od dosadašnje prakse gospodarenja. Gubici prihoda koje uzrokuju mjere očuvanja potvrđeni su i u Prioritetnom akcijskom okviru (PAO - PAF) koji je predvidio značajna sredstva za kompenzaciju vlasnicima. EU strategija za bioraznolikost postavlja visoke ambicije pred šumarstvo i na šumi bazirane sektore u područjima gdje je dosadašnjim održivim i prirodi bliskim gospodarenjem očuvana ukupna bioraznolikost u šumskim ekosustavima, kao što je to primjer u RH. Uključenjem gotovo 50% šuma u Natura 2000 područja, pojavili su se dodatni troškovi/gubici koji je nužno kompenzirati kako bi šumoposjednici mogli zadržati prakse i povećati interes za održivo gospodarenje šumama i održavanje bioraznolikosti.

Intervencija se provodi na području cijele Republike Hrvatske (NUTS 1).

Poveznice na druga zakonodavstva: Zakon o zaštiti prirode („Narodne novine“, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19)

Prihvatljivi korisnici su šumoposjednici i udruge šumoposjednika čije se površine nalaze u obuhvatu ekološke mreže i/ili ostalih zaštićenih područja u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i člankom 14. Zakona o šumama („Narodne novine“, br. 68/18, 115/18, 98/19, 32/20 i 145/20). Potpora iz ove intervencije dodjeljuje se godišnje po hektaru šume u području Natura 2000 određena prema Direktivama 92/43/EEZ i 2009/147/EZ i/ili ostalih zaštićenih područja temeljem Zakona o zaštiti prirode u svrhu naknade korisnicima za dodatne troškove i izgubljen prihod vezano uz provođenje istih.

Prihvatljivo je šumsko područje u mreži Natura 2000.

Plaćanja za područja s prirodnim i posebnim ograničenjima računaju se kao razlika prihoda i troškova na područjima s prirodnim i posebnim ograničenjima i uspoređuje se s područjima bez ograničenja (bazni/referentni pokazatelj).

Posljedice provedbe zakonskih obveza i iz njih propisanih ograničenja na nacionalnoj i EU razini negativno se očituju kroz neplanirane dodatne troškove i izgubljeni prihod šumoposjednika u održivom gospodarenju šumama zbog administrativno-legislativnih ograničenja na nacionalnoj i/ili EU razini. Stoga su izgubljena dobit i dodatni troškovi postavljeni kao primarni parametri u izračunu kompenzacijskih mjera/troškova za održivo gospodarenje šumama na Natura 2000 područjima, a direktna poveznica i ishodište u planiranju izračuna troškova/naknada šumoposjednicima za uskrate su Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta ptica u područjima u područjima ekološke mreže (»Narodne novine«, br. 80/13, 15/18, 14/19, 127/19) i radni prijedlog Pravilnika o mjerama očuvanja vrsta i staništa čije se odredbe već ugrađuju u nove ŠGP-ove. Rezultat izračuna je iskazan kao sveukupna godišnja naknada iskazana u EUR/ha za šumsku površinu (preciznije šumsku vrstu) na koju se odnosi mjera očuvanja/ograničenje i to po biografskim regijama zastupljenima u RH – kontinentalnoj, alpskoj i mediteranskoj. S obzirom da se direktan izgubljeni prihod šumoposjednika/uskrate iskazuje vrijednošću neužitih m³ drvne sirovine, za metodološki opis izračuna naknada za ograničenja uspoređene su prosječne cijene drvne sirovine po m³ javnog poduzeća Hrvatske šume d.o.o. koje gospodari državnim šumama sa cijenom drvne sirovine po m³ koju na tržištu postižu privatni šumovlasnici. Na prvi ulaz kalkulacije prosječne cijene drvnog sortimenta/m³ pridobivenog iz državnog i privatnog sektora (aritmetička sredina) pridodana su i izračunata druga dva ulaza - prosječna cijena rada („radniko“-dan) i cijena ostalog troška (prijevoz, potrošni materijal, dnevnic, obilježba/prstenovanje i dr.) radnika u državnom i privatnom sektoru. Na taj je način dobiven izračun prosječne cijene/m³ za glavne šumske vrste drveća – bukvu, hrast i jelu te se isti može prikazati kao temeljna ulazna jedinica obračuna naknade za ograničenja iskazana u EUR/ha.

Tablica : „Ključ“ za izračun kompenzacijske mjere

	€/ha/god.		3%
vrsta	10m ³ /ha	15m ³ /ha	mrtvo drvo
hrast	250	320	150
bukva	150	190	150
jela	160	220	150

Godišnja indikativna dodjela financijskih sredstava (ukupni javni rashodi) je 1.764.705,88 EUR od čega je doprinos Unije 1.500.000,00 EUR za predviđenih 8.824,00 hektara.

Sveukupno za razdoblje 2023. – 2027. planiran je iznos ukupnih javnih rashoda 8.823.529,4 EUR od čega je doprinos Unije 7.500.000,00 EUR za predviđenih 44.120,00 hektara.